

CENZURA MÁ ZELENOU

O stavu české a slovenské svobody od roku 1969 svědčí snad nejpřesvědčivěji tisk. Po jeho všestranném a postupném vzepjetí v šedesátých letech nastal později úpadek, jaký nemá příkladu v historii našeho tisku za posledních století. Lze jej srovnat jen s úrovní kolaborantských listů za nacistické okupace, a ještě ne všech. Lži, víceméně kamuflování a výpady proti pravdě jsou každodenním chlebem znormalizovaných časopisů, rozhlasu i televize. Navíc je provází i neuvěřitelně nízká úroveň novinářské češtiny, jazyková chudoba a ledabylá povrchnost. A opět se přímo nabízí srovnání s frázovitým a pokleslým jazykem protektorátních novin. Prostě: lež se nesnáší s krásnou češtinou. Lháť se nedá jazykem Čapkovým nebo Šaldovým.

Ti, kteří jsou dnes zaměstnáni v redakcích, nemají věru život lehký! Nicméně získali zřejmě hroší kůži. Přijeli ze svůj modus vivendi, že přestali být tvůrčími redaktory a novináři a stali se námezdnými dohlížiteli, cenzory, škrtači a škrťáci pravdy. Visí nad nimi každý den Damoklův meč vyhazová a tisícových pokut, které redakcím rozdílují za sebemenší "chybu" úřad pro věci tisku. Nedávno přepisoval večer ve spěchu redaktor zahraniční rubriky pražského deníku zprávu ČTK o volbách v Salvádoru. Zapomněl ubožák, že salvadorské volby jsou pouze "tak zvané" volby, měl podle instrukcí napsat "tzv." nebo dát podstatné jméno do "uvozovek. Neudělal to a byl vyhozen. Přitom samozřejmě volby v Nikaragui se musí psát bez úvozovek, běda, kdyby k nim redaktor připsal "tzv." Stejně je to i teroristy a bojovníky za svobodu. V Nikaragui, Etiopii, Angole, Afganistanu a v dalších státech pod sovětskou kuratelou "vraždí nevinné obyvatelstvo, ženy, děti a starce" zločinecké a teroristické bandy, kdežto v Salvádoru, Chile, Libanonu atd. "bojují vlastenci za nezávislost země a štěstí lidu..." Syrská nebo vietnamská okupační armáda jsou osvoboditelé, kdežto izraelské vojsko je prohlášeno za "soldatesku".

Aparáty redakcí již dávno nejsou seřizeny tak, aby podněcovaly k aktivní novinářské práci. Jejich hlavním cílem je hlídat každé slovo od úvodu níku po poslední sportovní zprávu, a samozřejmě i inserci. Už se ani nemusí sledovat smysl článků, ten je přece předem jasný, nábrž věty, slova, texty k fotografiím, titulky, nahodilé souvislosti. Nedávno byla potrestána jedna pražská redakce za to, že v krátké kursivě se psalo o jítu, v němž "vítězně zakokřhal kohout." Dozorčí orgány v tom uviděly narážku na literární a politickou činnost Pavla Kohouta! A autor nesměl do listu napsat už ani čárku.

A tak nepřekvapuje zpráva, že se nyní znovu posiluje dozorčí síť ve všech redakcích denního tisku. Úřad pro věci tisku vydal nařízení, že šefredaktor musí mít nejméně dva své zástupce uvedené v tiráži listu /čítá stačil jediný/. Kromě toho je hlavním cenzorem v redakci tzv. sekretář redakce. V jeho síti musí uvíznout vše, co by mohlo být označeno za "škodlivý" a "nežádoucí" materiál. Přirozeně, že autocenzura musí provádět i v jednotlivých odděleních - kultura, sport, denní zprávy, beletrie, zahraniční a vnitřní politika, reportáže, zájmové rubriky apod. - příslušní redaktori sami a nad nimi bůj pak ještě vedoucí rubrik. Systém kontroly je tedy propracován to posledního detailu.

Státní ceny za novinářství dostávají lidé, jejich jména nikdo nezná. Nikdy se od nich nečetl jediný článek! Co to je za novináře? - ptají se udivení čtenáři. Odpověď je snadná: Spolehliví a osvědčení cenzori a dohlížitelé nad českým a slovenským tiskem.